

Viața bibliotecii

Samovarul literar (februarie-martie 2025)

de Daniel LUCA

Februarie

În data de 3 februarie 2025, oaspetele Samovarului literar a fost scriitorul Constantin Mărăscu, cu volumele de versuri *Nopti de nuntă de demult* (Editura Eubeca, Timișoara, 2021) și *Nimic despre Troia* (Clubul Mitteleuropa, Oravița, 2024). Volumul *Nopti de nuntă de demult* îi este dedicat poetului. Acesta nu mai are crezare, nu se mai bucură de respectul semenilor săi, care ajung să îl considere un paria. Poetul își conștientizează soarta („În armura cuvintelor de împrumut / poetul rămâne neputincios / și nu mai convinge pe nimeni / să iubească pentru că / atunci când scrie despre altul / îi cade pe umeri înaltul / pentru că poetul e acela care / nu doarme, nu moare / și în vremea aceasta cupidă / se iubește cu o efemeridă” – *Teme*), dar nu se dă bătut, nu se lasă redus la tăcere. Încă stăpânește cuvintele și nu le va lăsa să se piardă în vânt, ci le va nota spre luare-aminte. Izolarea (din cauza pandemiei) este un bun prilej pentru poet de a călători între real și imaginar (lumea basmelor), între prezent și trecut (istoria națională și universală), pentru a căuta ieșirea din criza în care se află societatea acum („Se prăvale / lumea / la vale / și nu știm cum să o oprim, / precum duioasa lacrimă a mamei / pe obrazul copilului adormit” –

Așteptări). Și o află: iubirea. Iubirea curată, pură, neîntinată.

De la stânga la dreapta, Jiva Fițu, Dumitru Oprișor, Maria Nițu

În *Nimic despre Troia*, autorul face un periplu temporal între antichitate și contemporaneitate pentru a aduce dovezi că omul iubește pacea, însă la fel de mult iubește și războiul. Iar pentru a-l declanșa, orice motiv, cât de mic, este arhisuficient. Volumul este structurat în două părți: *Ulisiade* și *Oftând sub un oraș mare*, prima fiindu-i dedicată războiului troian, iar cea de a doua constituie o frescă socială actuală. În viziunea autorului (prima parte), nu Elena este cauza izbucnirii războiului troian, ci iubirea, acest sentiment năvalnic care nu ține seama de nimeni și nimic [„Conștientă de inconștiența lor, / sub cununa cuvintelor frumoase / ale nepoților și strănepoților, / ostașii mei râvnesc la pielea arămie / a troienelor abia așteptându-i pe ziduri. // Femeia mea îmi arată straiul / cu care ar vrea să mă-mbrace / (verde smarald cu fireturi de aur) / și alături celelalte femei îndeamnă / la nopți bune de iubire / cu buzele lor vor rupe pielea măslinie / în care suntem acum îmbrăcați” – *Argument pentru războiul mare*]. E firesc, așadar, ca iubirea să fie tema principală a acestui op, Troia fiind doar un simplu pretext și oricât de sângeros ar

De la stânga la dreapta, Constantin Mărăscu, Daniel Luca, Gheorghe Secheșan

fi războiul, iubirea are darul de a aduce îndurarea în mijlocul acestuia. Iubirea întărește soldatul pornit la război și îi încurajează visul reîntoarcerii acasă în cel mai scurt timp („precum o zeiță te-am cinstit, Penelopa, / în pădurea cu frunze de bronz și argint, / eram eroul cel mai îndârjit / și voiam să te bucuri și să te mint, să te păstrez în veci în memoria subțire / țesută între coșmaruri și vise / să-ți construiesc palatul din nopți de iubire / și alte pilule de viață lungă promise” – *Gânduri de nespus*). Victoria e provizorie, fericirea – relativă, iar afundarea vremelnică în desfrâu e o cale de întregire, de refacere a forțelor, atât pentru zei, cât și pentru oștenii de rând. În cea de a doua parte, asistăm la un altfel de război, unul între sat și oraș, între bărbat și femeie, între generații, între cei de la putere și cei de jos, între idei și nu numai. Dacă înainte vreme poetul era așezat acolo unde i se cuvenea și respectat, acum e un tolerat, dispariția sa nefiind resimțită de nimeni („Și-a mai plecat unul - / se va zice în urbe - / sau nici atât, / poeții n-au preț, / au dispărut din mercurial” – *Dispariția poetului*).

Martie

Maria Nițu a fost invitată Samovarului literar în data de 10 martie 2025, unde a prezentat volumul de proză scurtă intitulat *Zarul cu ochi de plastilină* (Editura David press Print, Timișoara, 2024). Autoarea nu are nevoie decât de un pretext oarecare pentru a transforma banalul în extraordinar, deoarece posedă darul și harul povestirii, izbutind să trezească cititorului senzații neașteptate. Mai

mult, posedă și știința titlurilor, mereu atrăgătoare și surprinzătoare. Volumul este structurat în două părți: *Acupunctări* și *Dincolo de vămi*. Ambele părți au în comun călătoria în spațiu și timp, între real și imaginar. Totuși, în prima parte, autoarea se oprește la personaje obișnuite, firești, care pot fi oricare dintre noi, ba chiar și obiecte, pe când în a doua parte personajele sunt mitice, cu aură de basm (*Constantin Brâncoveanu, mucenicii de ieri și de azi*), ori personalități de prim rang, care și-au pus amprenta asupra epocii lor (Mircea Eliade, Constantin Brâncuși). Bunăoară, cine s-ar fi putut gândi că geamantanul poate deveni un adevărat personaj? Acesta este plin chiar și atunci când nu are obiecte în interior, pentru că întotdeauna poartă în sine amintiri ori dorințe („plin cu vise de călătorii, cu iluzii” – *Geamantanele*). Viața și moartea, copilăria ori boala devin, de asemenea, personaje (*Barză, barză, ce-ai în cioc ...*, *Aventurile Dragonului de pluș, Copilăria din podul blocului*), la fel și tradițiile ori obiceiurile (*The outsider, Crăciunul – un bal mascat*), autoarea pendulând între comedie și tragicomedie, între ludic și grav. Chiar și atunci când tonul e pesimist, există loc pentru speranță, așa cum uneori moartea e luată în răspăr, deși e inevitabilă. Sunt prezente aici și elemente autobiografice, care constituie, și ele, un pretext pentru povestire, pentru meditație. Chiar dacă sunt de scurtă și foarte scurtă întindere, prozele prezente aici sunt dense și pline de substanță.

